

Luku 3: Elämämme tärkeiden ihmisten fikcionalisoiminen

ref. Minna Mikkonen

Toisten äänet omassa kerronnassamme

Kyselyn pohjalta selvisi, että läheisistä, kuten vanhemmista, kirjoitetut tosipohjaiset, mutta fikcionalisoidut tarinat, auttavat näkemään menneisyyden ja kirjoittajan vanhemmat toisenlaisessa, yleensä empaattisemmassa valossa. Myös Hunt itse on kokenut tämän kirjoittaessaan toista romaaniaan *New town bluesia*.

Kirjoittamisprosessin aikana Hunt alkoi suhtautua sekä vanhempiansa, etenkin isäänsä, sekä kotikaupunkiinsa aiempaa empaattisemmin.

Hunt käsittelee kahden tapauskertomuksen (Jessican ja Jenniferin) kautta sitä, kuinka elämämme tärkeiden ihmisten fikcionalisointi voi olla terapeutista. Se vaikuttaa sisäiseen kuvaamme niistä ihmisistä, mutta myös tosielämän suhteeseemme heidän kanssaan.

Jerome Bruner on erotellut kaksi erilaista tietämisen tapaa: paradigmaattinen ja kerronnallinen tietäminen: paradigmaattinen tarkoittaa tieteellistä, loogista, testattua tietämystä, kerronnallinen taas tähtää merkityksenantoon, toisen ja oman tarinan ymmärrykseen.

Kerronnallisuus on sitä, mitä jokapäiväisessä elämässämme muodostavat ajatukset ym. Elämämme kerronta kurottaa menneeseen ja tulevaan. Oman tarinamme löytäminen auttaa ymmärtämään ja hyväksymään nykyhetkeä ja myös tulevaa. Alastair McIntyrelle se, että tunnemme tarinat, joihin synnymme, joita toiset meistä kertovat, kuuluu itseymmärrykseemme. Huntin mielestä kerronnallisuus on vain yksi keino tuntea itseämme.

Vanhempiemme ja sisarustemme äänten löytäminen – Jenniferin tarina

Keski-ikäinen, elämänsä muiden odotusten mukaan elänyt Jennifer osallistui elämäkerran kirjoittamiskurssille löytääkseen ideoita omaan elämäänsä pohjaavalle kerronnalle. Hän löysikin näkökulmia varhaisiin muistoihinsa esimerkiksi kuvittelemalla muistissa oleviin aukkoihin tapahtumia ja henkilöitä.

Jennifer myös lähentyi veljensä kanssa, kun kurssitehtävän yhteydessä Jennifer pyysi veljeään kertomaan lapsuusmuistojaan ja nauhoitti niitä. Toisen veljensä kanssa Jenniferillä on etäiset ja riitaisatkin välit, tämäkin suhde sai uuden sävyn, kun Jennifer kirjoitti halveksunnastaan veljeään kohtaan fikcionalisoidun tarinan. Jennifer huomasi myös, että hänellä ja kahdella veljellään oli erilaiset käsitykset äidistään, sanonta, että perheen jokaisella lapsella on eri vanhemmat, piti siis hänen kohdallaan paikkaansa. Se auttoi häntä ratkomaan vanhoja kaunoja, ja ymmärtämään, että jokaisella on oma totuutensa.

“Rinnakkaisäänien” terapeutiset ulottuvuudet

McCracken kirjoitti esseessään Virginia Woolfista ja tämän äitisuhteesta. Woolf kirjoitti varhaistuotannossaan sekä myöhemmässä vaiheessa uraansa omaelämäkerrallisia tekstejä äitisuhteestaan, mutta ne ovat etäännytettyjä, niissä ei ole tunnetta. Niistä puuttuu yksilöllinen identiteetti, tai Woolfin oma identiteetti, arvioi McCracken. Hänen mukaansa se johtuu siitä, että Woolf ei ole pystynyt etääntymään

ja irtaantumaan äidistään, joten ainoa keino tarkastella tätä suhdetta on “tunteeton” näkökulma. To the Lighthouse –teoksessa hän löysi tunneäänensä ja käsitteli suhdettaan äitiinsä toisin vapautuen näin menneestä. Hunt vertaa tätä Jenniferin tapaukseen ja myös omaansa. Fiktiivisten hahmojen kautta voi vapauttaa empatiaa kun oikeisiin ihmisiin pohjaaville hahmoille voi kuvitella tapahtumia ja motiiveja, ja kokea asioita heidän näkökulmistaan.

Muodon löytäminen fragmentaariselle identiteetille – Jessican tarina

Jessican tarina muistuttaa Jenniferin tarinaa, hänkin on keski-ikäinen nainen, joka etsii ääntä perheensä jäsenille, erityisesti äidilleen. Jessican kohdalla kyse on pirstaloituneesta minäkuvasta. Hän on kamppailut ikänsä sisarsuhteensa, perfektionismin ja “hyvyyden” kanssa, eikä ole voinut hyväksyä “pimeitä” puoliaan osaksi identiteettiään. Hän kärsii huonosta itsetunnosta ja masennuksesta. Kirjoittaessaan tyyllillisesti ja ikäkausittain erilaisia tekstejä hän lopulta pääsi lähemmäs kokemustaan ja ajatuksiaan lapsuudestaan, ja lopulta kirjoittaessaan tuhoavasta nuoresta tytöstä, hän pystyi tunnistamaan myös itsessään tämä puolen, eikä vain polarisoituneesti siskossaan. Maagisen realismin sävy hänen tekstissään auttoi vapautumaan liiallisesta kontrolloinnin tarpeesta muussakin elämässä. Myös tekstimuodon keskeneräisyyden sietäminen ja rentoutuminen kirjoittamisen äärelle harjoitti Jessicaa kestäämään epävarmuuksia ja keskeneräisyyttä muutoinkin.

Henkilökohtaisen kerrontamme kirjoittajaksi tuleminen

Feministisen teorian mukaan naisen identiteetti ja narratiivi on usein fragmentaarinen ja omaksuu useita rooleja, kun taas miehet kertovat yhdestä, minäkertojan näkökulmasta. Ihmissubjekti kaikkienensa on pirstaloitunutta, joten sen hyväksyminen voisi johtaa myös epäkoherentin (siis ei-normatiivisen?) naiskuvan toiveeseen. Lacanin mukaan ihminen alkaa muodostaa identiteettiään kuvitteellisen ja symbolisen tasolla. Lapsi näkee heijastuksen peilistä ja ymmärtää olevansa erillinen siitä. Se on kuitenkin heijastuma, eikä todellisuus itsessään. Symbolinen taso tulee kielen kautta. Hunt palaa jälleen Woolfiin, jonka fragmentaariset kertojanäänät ja romaanimuodot kuvaavat Woolfin omaa pirstaloitunutta identiteettiä. Woolf koki sulautuvansa kirjoittamiseen, aktiin itseensä, ja tämä tarjosi hänelle pakopaikan psyykkisestä kivusta ja “Virginiaasta” itsestään. Tämä tehoi vain kirjoittamisprosessin ajan. Kun se oli ohitse, ongelmat palasivat, johtaen lopulta muiden ulkoisten paineiden kanssa Woolfin itsemurhaan. Woolf myös veti tiukan rajan taiteen ja terapeutin kirjoittamisen välille. Se ei ehkä auttanut tämän tilannetta.

Fiktiivinen omaelämäkerta ja kerronnallinen terapia

Tällaisessa kirjoittamisessa tärkeää on Huntin mielestä antaa ääni useammalle kertojalle, kääntää katse sisäänpäin. Tekstissä, tarinassa, voi olla useita totuuksia ja ääniä, itseä voi ajatella eräänlaisena romaanina. Omaelämäkerran kerrontaa ei kannata

jähmettää yhden äänen ja totuuden tarinaksi, vaan antaa sen joustaa ja muuntua. Tämä vahvistaa lopulta identiteettiämme, kykyämme luovaan työhön ja antaa työkaluja terapeutteisissäkin konteksteissa.